

*Dariusz Adam Ledzion (Дарыўш Адам Ледзён),
dyrektor Łobeskiego Domu kultury,
dyrygent młodzieżowej orkiestry (m. Łobzie)*

PROBLEMATYKA PRACY DYRYGENTA Z MŁODZIEŻOWĄ ORKIESTRĄ DĘTĄ (na przykładzie młodzieżowej orkiestry Domu kultury w Łobzie)

Praca dyrygenta z młodzieżową orkiestrą dętą jest wyzwaniem, tak dla dyrygenta jak i młodych muzyków, stąd też metod pracy jest wiele i najczęściej mają one indywidualny charakter, wypracowany przez poszczególnych dyrygentów. W artykule przedstawiłem własne, wieloletnie doświadczenia pracy jako dyrygenta takiej właśnie orkiestry, w której problemy metodyczne i inne, są w jakimś stopniu reprezentatywne dla innych podobnych orkiestr.

Orkiestra dęta w Łobzie, tak jak większość takich zespołów instrumentalnych na ziemiach zachodnich w kraju, była dzieckiem powojennym zrodzonym z "zapotrzebowania społecznego". Swoje powstanie, jak to zwykle bywa, zawdzięcza przede wszystkim pasji jednego człowieka. Był nim Stanisław Kukułka – ówczesny komendant Ochotniczej Straży Pożarnej w Łobzie, prawdziwy entuzjasta orkiestr dętych. Z chwilą otrzymania posady w Łobzie rozmyślał nad zorganizowaniem orkiestry dętej. Nie bacząc na trudności postanowił powołać zespół. Zapał i entuzjazm Stanisława Kukułki sprawiły, że w 1946 roku orkiestra powstała i z roku na rok rozwijała się, podnosząc swój poziom muzyczny. Niemalże zasługi w powstanie orkiestry wniósł pierwszy jej kapelmistrz, którym został Mikołaj Słodziński. Przybył do Łobza w 1945 roku z poleceniem uruchomienia stacji i linii kolejowej, która podczas działań wojennych została zniszczona. Mikołaj Słodziński od młodych lat interesował się muzyką. Jako siedemnastoletni ochotnik wstąpił w szeregi wojskowej orkiestry dętej i grał w niej do momentu poboru do służby czynnej. Jako poborowy trafił do wojskowej orkiestry dętej we Włodawie i pozostał tam aż do końca służby. Po wojsku pracował na kolei w Tomaszówce, a w wolne popołudnia grał w kolejowej orkiestrze dętej, rozwijając i doskonaląc swoje umiejętności. Po przybyciu do Łobza w 1945 r.

jego ambicją stało się założenie orkiestry dętej¹. Przez kolejne lata Łobeska Orkiestra Dęta zmieniała swój kształt. Pozyskując nowych członków w 1998 r. zmienia nazwę na Młodz.

Bogumił Winiarski (po lewej z buławą) i młodzieżowa orkiestra dęta ŁDK przed pomnikiem Wdzięczności, Łobez, 1999 r.

Warunkiem ciągłości funkcjonowania orkiestr jest dbałość o pozyskiwanie muzyków. Aktualnie w większości przypadków skład orkiestr stanowi młodzież. Jej udział w orkiestrze trwa około 4-5 lat. Po tym okresie młodzi muzycy (najczęściej ze znaczną praktyką) opuszczają orkiestry udając się na studia, podejmując pracę, zakładając rodziny itp. W związku z tym dyrygent – chcąc utrzymać dobry poziom zespołu - powinien z wyprzedzeniem (najlepiej corocznie) pozyskiwać młodych kandydatów, systematycznie ich kształcić, przygotowywać do gry².

Taka polityka pozyskiwania muzyków do orkiestry jest prowadzona w Łobzie. Zapoczątkował ją pan Lesław Buczek³. Zdawał sobie sprawę, że bez szkolenia młodych muzyków niema przyszłość i ciągłości pracy orkiestry. Będąc nauczycielem w Społecznym Ognisku Muzycznym w Łobzie proponował najzdol-

¹Praca magisterska napisana pod kierunkiem prof. Henryka Stillera. Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Słupsku, katedra wychowania muzycznego Orkiestra dęta i jej wpływ na działalność muzyczną. Łobzie. S. 28.

²Vademecum dyrygenta pan Franciszek Marian Suwała Małopolskie Centrum Kultury SOKÓŁ Dział Animacji i Dziedzictwa Kulturowego Nowy Sącz.

³ *Ledzion Dariusz*. Praca magisterska napisana pod kierunkiem prof. Henryka Stillera. Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Słupsku, katedra wychowania muzycznego Orkiestra dęta i jej wpływ na działalność muzyczną. Łobzie Słupsk, 1991. S. 41.

niejszym uczniom naukę gry na instrumentach dętych w Łobeskiej Orkiestrze Dętej. W 1984 r. 60 % składu orkiestry to ludzie młodzi nie przekraczający 26 lat. Diametralnie zmieniała się sytuacja po objęciu orkiestry przez pana Bogumiła Winiarskiego. Nabór młodych orkiestrantów był tak silny, że w 1998 r. orkiestra zmienia nazwę na Młodzieżową Orkiestrę Dętą Łobeskiego Domu Kultury.

Jak dokonywać naboru kandydatów do orkiestry?

Pierwszym, najważniejszym warunkiem jest wybranie najzdolniejszej muzycznie młodzieży. Jedynie tacy kandydaci mogą w stosunkowo krótkim czasie zdobyć podstawową wiedzę i osiągnąć umiejętności potrzebne do gry zespołowej⁴.

Zachęcenie młodych ludzi do muzykowania na instrumentach dętych nie należy do łatwego zadania przed, którym stoi kapelmistrz. Bardzo dobrze jak kapelmistrz ma instruktorów do pomocy. Ciągłość pracy młodzieżowej orkiestry jest uwarunkowana nieprzerwalnym stałym szkoleniem młodych muzyków. Pozyskiwanie nowych członków do orkiestry musi być ciągłe i systematyczne. Jest to proces, którego nie można przerwać. Tylko nieustanna praca z młodymi muzykami umożliwia w miarę stabilizację zespołu, chociaż i tak nie unikniemy wahań poziomemuartystycznego orkiestry. Problem pozyskiwania młodych adeptów do orkiestry każdy z kapelmistrzów rozwiązuje na swój sposób. Poprzez wiele lat pracy wypracowuje swoje metody pracy. Najważniejsza jest ciągła rekrutacja młodzieży, nie może ona być przerwana. W każdejchwili przybyć może do orkiestry młody człowiek, który chciałby spróbować gry na instrumencie. Nabór do orkiestry powinien trwać cały rok kalendarzowy. Orkiestra to nieSzkoła w której rozpoczynamy rok szkolny w miesiącu wrześniu, a kończymy w czerwcu. Rekrutacja młodych muzyków to ciągła systematyczna praca całego zespołu ludzi odpowiedzialnych za pracę orkiestry tj. kapelmistrza, instruktorów i muzyków. Współpraca ze Szkołami, Ogniskami Muzycznymi, Prywatnymi Szkołami Gry na Instrumentach, Parafiami, Organizacjami Społecznymi nauczycielami, oraz rodzicami dzieci. Jednym słowem z całą społecznością gminy ,powiatu a niekiedy województwa. Bardzo dużą rolę mogą odegrać media, które mają ogromny wpływ na świadomość społeczeństwa. Jednak najważniejsze jest pozyskanie sympatii u jak największej liczby

⁴Vademecum dyrygenta pan Franciszek Marian Suwała. Małopolskie centrum kultury SOKÓŁ, Dział animacji i dziedzictwa kulturowego. Nowy Sącz.

mieszkańców miasta, gminy oraz lokalnych władz. Kapelmistrz i orkiestra muszą w środowisku, w którym pracują mieć społeczne zaufanie do siebie, ale też muszą się czuć potrzebni dla lokalnej społeczności. Orkiestra Dęta w środowisku to zespół, który potrafi uświetnić każdą uroczystość w mieście. Dlatego musi być przygotowana na różne sytuacje i czynnie brać udział w życiu kulturalnym i społecznym regionu.

Drugim - równie ważnym warunkiem - jest odpowiedni dobór instrumentu do warunków fizycznych kandydata (kandydatki). Istotne tu są takie elementy jak: budowa fizyczna, układ szczęk, uzębienie, umięśnienie warg, długość palców itp. Trafnie dobrany instrument jest jednym z podstawowych warunków do osiągnięcia sukcesu⁵.

Każda orkiestra dęta powinna być wyposażona w odpowiednią ilość instrumentów, które powinny być kupowane i konserwowane systematycznie. Jest to proces, który nie powinien być zachwiany. Należy pamiętać przy zakupie nowych instrumentów o pojawianiu się coraz częściej nowych propozycji firm, które swoją ofertę kierują do coraz młodszych instrumentalistów. Dobór odpowiedniego instrumentu do warunków fizycznych kandydata jest bardzo ważny, dlatego w zasobach każdej orkiestry powinny się znajdować takie instrumenty, które zaciekawic mogą każdego przychodzącego do orkiestry młodego człowieka. Bardzo często podczas przemarszu orkiestry widzimy jak dzieci w wieku 6-8 lat biegną za orkiestrą i już się nią interesują. Są to potencjalni przyszli muzycy. Należy jak najszybciej rozpocząć naukę gry na instrumencie i nie od razu musi to być wymarzony instrument. Jeżeli mamy do dyspozycji bardzo prosty instrument jakim jest flet prosty to jak najbardziej możemy rozpocząć naukę gry na tym instrumencie z uczniem w wieku 6-7 lat. Po opanowaniu tego prostego instrumentu a przy okazji poznaniu pierwszych nut możemy zaproponować kolejny instrument jakim jest saksonet⁶. Te dwa proste instrumenty są bardzo dobrym przygotowaniem do gry w przyszłości na klarnecie, saksofonie czy flecie poprzecznym. Instrumenty dęte blaszane to serce orkiestry dętej. Jednak bardzo trudno byłoby uczyć się grać dla młodego adepta w wieku 7-8 lat na tubie czy puzonie. Dlatego najczęściej w orkiestrach dętych młodzi adeptci sztuki gry uczą się na instrumencie jakim jest sakshorn alt. Jest to

⁵ Ibid.

⁶ Instrument dęty drewniany.

najmniejszy z grupy instrumentów dętych blaszanych o łatwym zadęciu. Bardzo dobrze też posiadać dużą grupę instrumentów perkusyjnych takich jak tamburyno, marakasy, grzechotki, cowbel, trójkąt, małe cymbały itp. Gra na tych instrumentach może być bardzo przydatna w orkiestrze dętej. Mogą ją wykonywać początkujący muzycy którzy jeszcze nie posiadają umiejętności gry na zestawie perkusyjnym. Bardzo ważne jest również to, że perkusista zawsze ma bardzo dużo sprzętu do noszenia i rozstawienia a młodzi adepci jak najbardziej powinni mu w tym pomóc. Nie zapominajmy również o melodycznych instrumentach perkusyjnych. Bardzo często w orkiestrach dętych wykorzystywana jest lira.

Młody człowiek zaraz na wstępie powinien poznać dokładnie budowę instrumentu i obchodzenie się z nim (składanie, rozkładanie, wymiana stroika, konserwacja itd.).

Bardzo istotną sprawą jest nauka prawidłowego wydobywania dźwięku. Tu nie można zdać się na przypadkowość, samodzielność i ogólniki. Instruktaż powinien być udzielany drobiazgowo przez osobę kompetentną. Prawidłowe ustawienie tzw. zadęcia połączone z prawidłową techniką oddychania bezpośrednio decyduje o efektach pracy i sukcesach muzycznych. Wydobywanie dźwięku na instrumencie jest zjawiskiem czysto fizycznym i wymaga w przypadku gry specjalnego potraktowania⁷.

Trzeci warunek - bardzo ważny - to technika oddychania. Bardzo często słysząc początkującą orkiestrę dętą mamy wrażenie, że jej brzmienie nam się nie podoba. Grane utwory są bardzo często skracane. Grane na tzw. krótkim oddechu. Co skutkuje skracaniem długich nut, czy bardzo często brany oddech na jednej frazie muzycznej. W szczególności bardzo dobrze to można zauważyć podczas grania orkiestry w marszu. To nic innego jak źle uregulowany oddech u muzyków. Podstawą gry na instrumencie dętym jest prawidłowe ustawienie oddechu. Jest to proces, który należy rozpocząć na samym początku nauki gry na instrumencie dętym i kontrolować go należy przez cały czas. Bardzo ważne jest to aby naukę gry na instrumencie rozpocząć od uregulowania oddechu poprzez ćwiczenia oddechowe, które pozwolą nam uruchomić wszystkie mięśnie odpowiadające za oddech. Bardzo dobrze jest takie ćwiczenia wprowadzać dla całej orkiestry podczas

⁷ Vademecum dyrygenta pan Franciszek Marian Suwała. Małopolskie centrum kultury SOKÓŁ, Dział animacji i dziedzictwa kulturowego. Nowy Sącz.

prób orkiestry jeszcze przed rozpoczęciem gry na instrumentach. Im więcej ćwiczeń oddechowych będziemy przeprowadzać tym szybciej osiągniemy pożądany efekt. Bardzo dobrym sposobem na uregulowanie oddechu jest praca ze spirometrem. Każdy z muzyków powinien sam zaopatrzyć się w takie urządzenie, które nie jest drogie, a codzienna praca z nim daje bardzo dobre wyniki. Lepiej kupić spirometr niż kupować drugi czy trzeci ustnik do instrumentu.

Orkiestra dęta to instytucja dlatego nie można wszystkich problemów związanych z istnieniem jej powierzać jednemu człowiekowi jakim jest kapelmistrz. To prawda, że to on odpowiada za orkiestrę, ale bez pomocy instruktorów nie jest w stanie sam poprowadzić na odpowiednim poziomie orkiestry. Za przykład niech posłuży organizacja Orkiestry Wojskowej w Szczecinie w której grają już zawodowi muzycy w ilości 30 osób. Kapelmistrz ma swojego zastępcę asystenta orkiestry, który jest również tambor-majorem, Posiada muzyków koncertmistrzów, sekcyjnych w każdej sekcji instrumentów. W bibliotece pracują trzy osoby. Bibliotekarz, oraz dwóch muzyków odpowiedzialnych za przepisywanie nut i pracę w programach komputerowych do edycji nut⁸.

Z Młodzieżową Orkiestrą Dętą Łobeskiego Domu Kultury- zawsze pracowało minimum dwóch instruktorów. Kapelmistrz odpowiedzialny za orkiestrę, bibliotekę oraz szkolenie młodych muzyków w klasie instrumentów dętych drewnianych oraz menager-instruktor w klasie instrumentów dętych blaszanych. Ta dwójka osób na wzajem się uzupełniała i stawiała coraz nowsze wyzwania dla orkiestry. Systematyczność pracy, zaangażowanie, zmysł organizacyjny, oraz upór z jakim pracowali pozwolił im w 2005 r. zorganizować 52 osobową orkiestrę z czego 27 osób to dziewczyny, oraz 9 dziewczyn to grupa taneczna mażorettek.

W roku 2005 skład Młodzieżowej Orkiestry Dętej tworzyła młodzież szkół gimnazjalnych, średnich i wyższych oraz dorośli- przedstawiał się on następująco:

Flet: Sakowicz Katarzyna, Mazuro Maria, Gierszewska Alicja

Klarnet: Chudyk Alina, Witczak Magdalena, Osiecka Katarzyna, Romaniuk Karolina, Górny Grzegorz, Misiun Aleksandra, Kowalińska Edyta, Molenda Krzysztof

Saksofon sopran: Mikułko Natalia, Kluczka Patrycja,

⁸Wywiad przeprowadziłem w dniu 10.11.2014 r. z panem Jarosławem Michałko kapelmistrzem Orkiestry wojskowej w Szczecinie.

Saksofon alt: Gajda Ewa, Nawrocka Marta, Gurjew Ewelina, Hrycaj Anna, Czerniawska Paulina

Saksofon tenor: Bober Anna, Gajda Joanna, Andryszak Agnieszka, Turbak Aleksandra, Brzóska Gabriela, Kruczkowski Kamil

Saksofon baryton: Kluczka Lesław, Malicki Kazimierz

Waltornia: Hlib Paulina, Kędzierski Piotr

Trąbka: Adamowicz Tomasz, Bas Marcin, Gębala Martyna, Koszela Sławomir, Głogowski Dawid, Kruczkowski Kamil, Czerniawski Maciej

Puzon: Górny Justyna, Pospieszynski Mateusz, Menard Dagmara, Witczak Małgorzata, Łuczowski Paweł, Głogowski Arkadiusz

Sakshorn tenor, baryton: Bobowski Jacek, Brzóska Rafał, Rogacz Wiktor, Matysiak Krzysztof

Tuba: Molenda Mariusz, Tymoszczuk Mateusz

Gitara basowa: Jóźwik Jakub

Perkusja: Nawrocki Tomasz, Zarecki Piotr

Lira: Zięba Renata

Wokal: Osieczko Jacek

Mażoretki: Diak Anna, Klimek Anita, Kuziemska Anna, Podlisiecka Magda, Rubasłona, Sadłowska Marta, Sucha Monika, Zielonka Justyna⁹.

Od 2000 r. orkiestrze towarzyszy grupa mażorettek, a od 2003 r. z orkiestry wyłoniła się 10-cio osobowa grupa muzyków pod nazwą Sprint Band, która przedstawia nie tuzinkowe show. Orkiestra w swoich szeregach ma również solistów, oraz wokalistę. Swoją dorobek artystyczny zaprezentowała na największych festiwalach w Europie. Zrealizowała również wiele międzynarodowych projektów z orkiestrami z Niemiec, Czech, Węgier, Chorwacji, Serbii, Grecji, Włoch, Francji, Estonii, Litwy, Białorusi, Ukrainy, Rosji, Szwecji. Młodzieżowa Orkiestra Dęta od 1995r. jest współorganizatorem Międzynarodowego Festiwalu Orkiestr Dętych i Big Bandów w mieście Łobez. W 2014 r. podczas cztero dniowego festiwalu, który odbył się po raz XVIII przeprowadzony został również I Międzynarodowy Konkurs Instrumentalistów w klasie instrumentów dętych blaszanych, drewnianych, oraz instrumentów perkusyjnych. W konkursie wzięło udział 68 instrumentalistów z

⁹ *Sarnowski Mateusz*. Kultura muzyczna w pierwszej dekadzie XXI wieku: praca magisterska napisana pod kierunkiem dr. hab. prof. Benjamina Vogla. Uniwersytet Szczeciński, katedra edukacji artystycznej. S. 25.

pięciu krajów, Niemiec, Rosji, Białorusi, Ukrainy, Polski. Odbyła się również pierwsza w Polsce Międzynarodowa Konferencja Naukowa, w której zaszczyciło swoim udziałem 16-stu prelegentów z ośmiu Państw Europy tj. Niemiec, Belgii, Łotwy, Białorusi, Serbii, Ukrainy, Rosji, Polski. Ponadto dla zainteresowanych organizatorzy zorganizowali Master Class z profesorem Igorem Cecocho, oraz nocne Jam Sesion.

Finale XVIII Międzynarodowego festiwalu orkiestr dętych i big-bandów w Łobez, 2014 r.

Kadra młodzieżowej orkiestry dętej Łobeskiego Domu kultury w Łobzie w latach 1993-2014.

Bogumił Winiarski od 12.03.1993 r. do 01.09.2008 r. kapelmistrz (z roczną przerwą 2006-2007 z powodów zdrowotnych) ukończył Wyższą Szkołę Muzyczną w Gdańsku, w punkcie konsultacyjnym w Koszalinie, w grupie dyrygenckiej. W trakcie studiów muzycznych grał w zawodowej orkiestrze wojskowej przy jednostce wojskowej w Koszalinie, oraz jako ochotnik, śpiewał w chórze kombatanckim *Frontowe Drogi*. Awansował do stopnia oficerskiego. Po ukończeniu studiów został mianowany kapelmistrzem orkiestry wojskowej, w której grał. Po przejściu na emeryturę wraz z rodziną zamieszkał w Drawsku Pomorskim. 2008 roku otrzymuje na całokształt pracy nagrodę Starosty Łobeskiego „Smoka” w kategorii kultura.

Menager-dyrygent instruktor w klasie instrumentów dętych blaszanych Dariusz Ledzion absolwent Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Słupsku w katedrze wychowania muzycznego (w latach

1985/1991). Od 1974 r. muzyk w wielu orkiestrach dętych tj. Łobeska Orkiestra Dęta, Szkolna Orkiestra Dęta Technikum Rolniczego w Stargardzie Szczecińskim, Orkiestra Dęta Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego w Stargardzie Szczecińskim, Orkiestra Dęta Stoczni Ustka. Od 06.02.1995r. dyrektor Łobeskiego Domu Kultury. W latach 1996-2008 menager, drugi dyrygent, instruktor w klasie instrumentów dętych blaszanych. Od 2008r.dyrygent Młodzieżowej Orkiestry Dętej Łobeskiego Domu Kultury w Łobzie. W 2000 r. nagrodzony Nagrodą Ministra Kultury „Animator Kultury 1999 r.” Odznaczony złotą odznaką z brylantem Zarządu Głównego Polskiego Związku Chórów i Orkiestr w Warszawie.

To na tej dwójce osób przez wiele lat spoczywa odpowiedzialność za losy orkiestry w Łobzie.

Dariusz Ledzion

Bogumił Winiarski

Od 2005 r. do 2011r. współpracował z kapelmistrzem asystent Kazimierz Malicki, który szkolił młodych adeptów w klasie instrumentów dętych blaszanych (puzon, sakshorn alt, tenor, baryton, tuba, waltornia), który do chwili obecnej gra w orkiestrze na sakshornie barytonie.

Od stycznia 2006 roku w Łobeskim Domu Kultury zatrudniony jest Rafał Reich instruktor w klasie instrumentów dętych drewnianych (2006-2007 r. kapelmistrz orkiestry). Rafał Reich ukończył Liceum Muzyczne w Gdańsku w klasie klarnetu (lata 1985/89) oraz Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Słupsku na wydziale

humanistycznym kierunek Wychowanie Muzyczne (lata 1989/1995).

W 2011r. instruktorem w klasie instrumentów dętych blaszanych i perkusji jest Mirosław Wesołowski absolwent Państwowej Szkoły Muzycznej II stopnia w Szczecinie w klasie puzonu oraz absolwent Akademii Muzycznej w Poznaniu wydział pedagogiki instrumentalnej.

Bardzo przydatną i wręcz nie zastąpioną osobą jest pan Wiktor Rogacz muzyk Łobeskiej Orkiestry Dętej, który odrestaurowuje stare i zniszczone instrumenty.

Orkiestrze towarzyszy grupa taneczna „mażorettek”, uczennic łobeskich szkół podstawowych, gimnazjum oraz liceum, prowadzonych w latach 2000-2004 r. przez panią choreograf Katarzynę Radomską. W latach 2004-2007 przez panią choreograf Beatę Leśniańską. Od 2008r. grupę taneczną „mażorettek” starszych prowadzi pani Teresa Zienkiewicz, a od 2010 r. powstaje druga grupa, mażorettek młodszych prowadzona przez panią Bożenę Korniluk. Grupa dziewcząt zaczynała od układów tanecznych z orkiestrą w marszu podczas parad ulicznych. Aktualnie biorą one udział w koncertowym show. Przygotowują własne programy artystyczne do muzyki mechanicznej i występują podczas Ogólnopolskich Mistrzostw Mażorettek.

Orkiestra dęta jest takim zespołem muzycznym, który ma - można rzec - wszechstronne możliwości i nie ma sobie równych. Z powodzeniem może występować zarówno z programem koncertowym na estradzie, jak również prezentować się w marszu, czy w musztrze paradnej. W ostatnich latach regułą stało się, aby orkiestrę poprzedzała grupa mażorettek, tambormajerek, czy też grupa baletowa. W połączeniu z orkiestrą wygląda to bardzo atrakcyjnie i widowiskowo. Dlatego bardzo ważnym jest dobór repertuaru dla orkiestry. Repertuar dla orkiestry należy podzielić na grany w marszu i na scenie. Orkiestra dęta to zespół wychowany na tradycji grania marszy tych prostych granych podczas parad ulicznych i tych koncertowych granych na scenie. Jednak życie nie stoi w miejscu tylko brnie do przodu tak samo rozwija się muzyka. Coraz częściej słyszymy, że orkiestry dęte sięgają po nowy repertuar.

Na przykładzie orkiestry łobeskiej mogę powiedzieć, że bardzo często w marszu gra ona samby, utwory disco, czy znane szlagiery w metrum parzystym. Pozwala to na przygotowanie ciekawych

układów dla grupy tanecznej, a zarazem sprawia młodym muzykom wielką frajdę. I nie bez znaczenia jest również fakt, że słuchacze też są zadowoleni, nie jedno krotnie idąc obok orkiestry nuca lub pogwizdują znane melodie. Jednak nie należy zapominać o graniu marszy w szczególności podczas defilad organizowanych z okazji świąt państwowych, czy patriotycznych świąt lokalnych podczas których towarzyszy nam Kompania Honorowa Wojska Polskiego, czy kiedy prowadzimy sztandary. Bardzo dobrze kiedy podczas w/w świąt orkiestra gra marsze polskie. Przecież nie są to święta Amerykańskie czy Niemieckie tylko nasze Polskie. A tak na marginesie, ciekawe czy Amerykanie podczas swoich świąt grają polskie marsze. Bardzo dobrze jeżeli orkiestra w swoim repertuarze posiada oprócz marszy i Hymnu Polskiego, który powinna grać na pamięć, również repertuar patriotyczny i kościelny.

Osobnym zagadnieniem jest przygotowanie repertuaru koncertowego. Bardzo ważnym jest to kto będzie naszym odbiorcą i czy gramy go tylko dla publiczności, czy wykonujemy go przed komisją oceniającą. Dobór repertuaru to największa odpowiedzialność jaka spoczywa na dyrygencie. Pamiętajmy o jednym, że zbyt długi i monotony koncert jest nie do przyjęcia przez odbiorców jak też przez muzyków. Koncert to bardzo dobrze przemyślane przedstawienie, które wymaga wspólnej odpowiedzialności od dyrygenta i muzyków. Bardzo dobrze przed każdym koncertem przedyskutować z muzykami dobór repertuaru i wysłuchać ich propozycji. Oczywiście ostatecznie zdanie zawsze powinno należeć do kapelmistrza. Należy pamiętać żeby nie zapominać o utworach polskich kompozytorów i mieć w repertuarze kilka rodzimych utworów różnego gatunku np. muzyka klasyczna, filmowa, rozrywkowa bardzo mile widziane również utwory wokalne z towarzyszeniem orkiestry.

Jeżeli w orkiestrze mamy bardzo dobrych muzyków to nie bójmy się powierzyć im utworów solo z towarzyszeniem orkiestry. Pamiętajmy też aby podczas wyjazdów zagranicznych mieć w repertuarze utwory z danego kraju do którego się wybieramy. I z własnego doświadczenia najlepiej wykonać go na końcu koncertu, a jeszcze było by miło gdybyśmy potrafili go zadedykować i zapowiedzieć w rodzimym języku dla publiczności. Pamiętajmy, że każdy koncert to nowe doświadczenie dla muzyków i kapelmistrza, którego nie zdobędziemy podczas prób z orkiestrą. Dlatego grajmy jak najwięcej koncertów. Zdobywajmy nowe doświadczenia

muzyczne i poznawajmy jak najwięcej ciekawych miejsc. Po każdym koncercie bardzo dobrze podsumować koncert podziękować muzykom i omówić na gorąco dobre i złe strony koncertu, oczywiście z nastawieniem na te dobre strony. Przecież każdy lubi być chwalony. Pamiętajmy jeszcze o jednej bardzo ważnej sprawie aby podczas koncertu jak najszybciej nawiązać kontakt z publicznością. To przecież dla niej gramy, a w drugiej kolejności dla siebie.

Problem jakim jest praca z orkiestrą dętą wymaga jeszcze wielu badań naukowych, publikacji naukowych ciągłych poszukiwań i udoskonaleń. Jednak nie zapominajmy o tej formie muzykowania, która w wielu małych miejscowościach jest na wagę złota, a niejednokrotnie jest jedyną instytucją w miejscowości, która kształci młodych adeptów muzyki. Pamiętajmy, że dla wielu osób granie w orkiestrze dętej otworzyło drogę do zawodu muzyka, pedagoga, nauczyciela, animatora kultury. To właśnie podczas wieloletniej wspólnej pracy młodych ludzi w orkiestrze nawiązywały się przyjaźnie, które kończyły się na ślubnym kobiercu¹⁰. Ale chyba najważniejsza jest radość ze wspólnego muzykowania w grupie przyjaciół oraz dzielenie się tą radością z innymi.

Я. Л. Мархоцкий,

кандидат медицинских наук, профессор;

П. А. Абрамович,

заведующий кафедрой физвоспитания,

Белорусский государственный университет

культуры и искусств

ФИЗИЧЕСКАЯ АКТИВНОСТЬ – НЕОТЪЕМЛЕМАЯ ЧАСТЬ ЗДОРОВОГО ОБРАЗА ЖИЗНИ (на примере занятий хореографией)

Приказом Министерства здравоохранения Республики Беларусь от 31 марта 2011 г. № 335 утверждена Концепция реализации государственной политики формирования здорового образа жизни населения Республики Беларусь на период до 2020 года, одной из задач которой являются «развитие условий

¹⁰ *Matławski Bogdan.* Kultura ludowa i jej przemiany na Pomorzu Zachodnim w latach 1970–2009. Szczecin, 2011. S. 180.